

Ziarul Lumina

Ediția Națională

Luni, 11 octombrie 2010

• 1 LEU exemplarul • Nr. 235 (1736) Anul VI - SERIA NAȚIONALĂ

www.ziarullumina.ro • info@ziarullumina.ro

„Ziarul Lumina” este parte integrantă a Centrului de Presă BASILICA al Patriarhiei Române

„Unde va fi semnul Crucii, acolo va fi și Hristos”

În debutul primei epistole către Corinteni, Sfântul Apostol Pavel afirma următoarele: „Cuvântul Crucii este nebunie pentru cei pierduți, dar pentru cei care ne mântuim este puterea lui Dumnezeu” (I Cor. 1:18). **Pagina 7**

„Destinația tânărului nu este mormântul”

„Tânărul este chemat să crească în iubirea familiei. În iubirea părinților, a fraților și a prietenilor duhovnicești și credincioși”, a arătat Preafericitul Părinte Patriarh Daniel ieri în predica sa ținută în Paraclisul „Sfântul Grigorie Luminătorul” din Reședința patriarhală. **Pagina 3**

Italianul care iubește icoanele de la Sibiel

Ziaristul italian Giovanni Ruggeri spune că Muzeul de Icoane pe Sticlă de la Sibiel este unic în lume. Preluând mesajul părintelui Zosim Oancea, fondatorul muzeului, Ruggeri încearcă să facă aceste valori cunoscute cu adevărat lumii întregi.

*Giovanni Ruggeri s-a născut în 1962 în provincia Pesaro, Italia. Licențiat în teologie, jurnalist și eseist, scrie pentru cotidianul „L'Eco di Bergamo” și pentru alte publicații naționale italiene. Autor a numeroase reportaje turistico-culturale despre Europa de Est, este un bun cunoscător al României și se implică de mai mulți ani în promovarea Muzeului de Icoane pe Sticlă din Sibiel, căruia i-a dedicat cartea „Icoanele pe sticlă din Sibiel” (în cinci limbi) și site-ul www.sibiel.net. Scrie, de asemenea, și despre filosofie, cultură religioasă și poezie. Printre cărțile sale: „Interrogazioni sul cristianesimo”, împreună cu Gianni Vattimo și Pierangelo Sequeri; „Il centro è il confine. Cristianesimo e modernità”, împreună cu Massimo Cacciari, Raimon Panikkar, Elmar Salmann, Antoine Vergote. **Paginile 8-9***

Societatea în perspectivă creștină

Setea de adrenalină, între sport și păcat

În zilele noastre, unii oameni au ajuns să fie „însetați de adrenalină”, punându-și viața în pericol prin intermediul așa-numitelor „sporturi extreme”. Când îți pui viața în pericol în mod voit și conștient, gestul poate fi considerat păcat, deoarece îți faci rău voit trupului tău. Asemenea gesturi ar putea fi asimilate chiar tentativelor de sinucidere.

Omul nu mai este mulțumit ca în timpul liber să se plimbe prin parc, să meargă la un picnic sau la un film, ci vrea „adrenalină”. Tinerii în special, fie din teribilism, fie pentru că asta simt că le place, nu mai merg la munte pentru a admira crestele munților, florile sau animalele, ci vor să se cațere pe stâncile cele mai abrupte. **Pagina 16**

SUMAR

Religios

La mormântul părintelui Stăniloae

La 17 ani de la trecerea la Domnul a părintelui Dumitru Stăniloae, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a oficiat sâmbătă slujba Parastasului la mormântul din cimitirul Mănăstirii Cernica.

Pagina 2

Agenda creștinului

Virtutea este statornicia pe calea binelui

Virtutea se dobândește prin comuniunea noastră personală cu Dumnezeu și prin săvârșirea voii Lui. Este caracterizată prin cumpătare și măsură, lucru confirmat în speță de Părinții pustiei. Sfântul Antonie cel Mare arată că virtutea poate fi cunoscută cu ușurință în manifestările omului. Dacă acesta este virtuos, atunci mintea lui va fi trează și va căuta tot timpul spre Dumnezeu.

Pagina 5

Cultură

Prima librărie digitală de la noi

Cartea virtuală intră oficial în România prin proiectul „Corect Books”, a cărui lansare a avut loc la începutul acestei luni și care a ridicat, printre specialiști și cititori, teme de discuție cu privire la soarta literaturii.

Pagina 11

Opinii

Când gândul devine faptă

Domnul propovăduiește Evanghelia vieții arătând fapta miraculoasă ca apanaj al Persoanei Sale divino-umane. Iisus nu strică legile firii umane, ci arată sensul lor.

Pagina 6

Interviu cu Giovanni Ruggeri, ziarist italian, autorul cărții „Icoanele pe sticlă din Sibiel“

Un italian care promovează icoanele de la Sibiel

Ziaristul italian Giovanni Ruggeri spune că Muzeul de Icoane pe Sticlă de la Sibiel este unic în lume. Preluând mesajul părintelui Zosim Oancea, fondatorul muzeului, Ruggeri încearcă să facă aceste valori cunoscute cu adevărat lumii întregi.

Veniți dintr-un spațiu cultural și spiritual a cărui origine, cumva, are multe în comun cu cel românesc. În ce fel ați descrie latinitatea ortodoxă, așa cum cărturarii, istoricii străini, nu numai români, numesc civilizația noastră veche? Se spune despre civilizația noastră că a rezistat printr-un miracol, într-o mare de slavi.

Ar trebui să fiu un istoric al culturii române pentru a putea răspunde multiplelor exigențe ale unei întrebări atât de complexe! Apropierea mea de universul românesc este aceea, mult mai modestă, a unui simplu autodidact, care nu își permite evaluări pretențioase pe plan cultural. Vin în România ca ziarist din 2002 și am impresia că definiția de „Latinitate ortodoxă” pe care o invocată este o strălucită sinteză în plan expresiv, dar, din păcate, schematică în ce privește substanța. Foarte generic vorbind, ceea ce unui italian - și, deci, unui „latin catolic”, pentru a rămâne în același registru conceptual - îi atrage atenția când începe să intre în universul românesc este, alături de evidentul element latin, ceea ce aş defini „factorul balcanic”, adică o serie de elemente de mentalitate, atitudine și comportament românesc legate de o anumită doză de haos, aproximație, improvizatie, indeterminabilitate. Matricea latină, evidentă pe plan lingvistic (îmi amintesc uimirea pe care am avut-o în prima seară în România, la Sighetu Marmăției, când mi s-a spus: „Bună seară”, care în italiană este „Buona sera”), se confundă adesea, în declinarea sa românească, cu trăsăturile „balcanice” exprimate prin atitudini caracteristice. Două exemple din viața de fiecare zi, pe care vi le propun cu umor amical: nu există în România situație absurdă sau complicată în fața căreia românul să nu pronunțe, cu o naturală nonșalanță, omnivalentul „Se rezol-

vă”, care de cele mai multe ori nu rezolvă nimic! Ca să nu mai vorbim despre promisiunea că ceva se face „Imediat”, adesea o metaforă a unei așteptări prelungite! Bineînțeles că generalizez, pentru că știu de câtă seriozitate, precizie, solitudine sunt capabili mulți români cumsecade. Ceea ce declină ulterior în termeni originali latinitatea românească este al doilea factor la care vă refereați, și anume elementul „ortodox”. După părerea mea, absența milenară a unei legături instituționale și culturale cu „Roma catolică” a favorizat în atitudinea românească o anumită disponibilitate pozitivă în asumarea unor orientări și comportamente elas-

tice, care însă nu de puține ori duc - în negativ - și la o excesivă supunere la puterile care s-au succedat de-a lungul istoriei: de la dominația turcă la dictatura comunistă, exemplele ar fi multe. În fine, ar trebui să ne întrebăm dacă, spre deosebire de alte culturi de matrice latină, cea românească nu a suferit o doză mai mare de provincialism.

Cum s-ar putea identifica, în timp, specificitatea României în contextul marii Europe unite, care se așază acum instituțional? Înțeleg că va urma și o așezare a Europei, în acest cadru instituționalizat, și în domenii mai greu de perceput - mai greu de per-

ceput cel puțin decât domeniul economic -, cum este domeniul cultural sau cel spiritual?

Construcția Europei ca și concert sau dialog între diversele tradiții culturale care o definesc este un proces extrem de complex, astăzi de-abia la început pe planul instituțional și al conștiinței colective. România, la fel ca toate țările din fostul bloc comunist, trebuie mai întâi să devină conștientă - și apoi să ia acele inițiative care să ducă la depășirea stadiului actual - de faptul că tradiția sa culturală este aproape necunoscută în Europa. Ba mai mult: ignoranța, din partea Europei Occidentale, față de culturile din Europa Orientală este astăzi, în medie, egală cu penuria - dacă nu chiar absența - de inițiative ale respectivelor state în acest sens. Însă există, din fericire, și fenomene pozitive în contratendință. Vă dau două exemple. În Italia, Salonul de carte din Torino este evenimentul editorial cel mai important al anului: ei bine, tocmai cel din 2011 va fi dedicat pentru prima dată României, însă au fost necesari 22 de ani de la căderea comunismului! De asemenea, Institutul Cultural Român, cu diferitele sale sedii

Cine este Giovanni Ruggeri

Giovanni Ruggeri s-a născut în 1962 în provincia Pesaro, Italia. Licențiat în teologie, jurnalist și eseist, scrie pentru cotidianul „L'Eco di Bergamo” și pentru alte publicații naționale italiene. Autor a numeroase reportaje turistico-culturale despre Europa de Est, este un bun cunoscător al României și se implică de mai mulți ani în promovarea Muzeului de Icoane pe Sticlă din Sibiel, căruia i-a dedicat cartea „Icoanele pe sticlă din Sibiel” (în cinci limbi) și site-ul www.sibiel.net. Scrie, de asemenea, și despre filosofie, cultură religioasă și poezie. Printre cărțile sale: „Interrogazioni sul cristianesimo”, împreună cu Gianni Vattimo și Pierangelo Sequeri; „Il centro è il confine. Cristianesimo e modernità”, împreună cu Massimo Cacciari, Raimon Panikkar, Elmar Salmann, Antoine Vergote. Trăiește și lucrează la Bergamo (e-mail: giovanni.ruggeri@sibiel.net).

din Europa, lucrează mult la organizarea de evenimente și manifestări utile pentru promovarea cunoașterii culturii române în străinătate: însă inițiativele sale au încă o amploare destul de limitată în vastul orizont european. La nivelul impactului în Europa, România ar putea foarte bine să-și exploateze marele patrimoniu turistic, dar, observând ceea ce se întâmplă, am serioase dubii că statul român este cu adevărat interesat de promovarea turismului. Actuala doamnă ministru Elena Udrea - pe care am intervievat-o la Milano - enunță intenții admirabile, dar cel puțin în Italia faptele îi dezminț cuvintele.

Ați cunoscut bine zona Sibiului și, bănuiesc, ați avut timp să vedeți și alte zone, cum ar fi nordul Moldovei sau nordul Olteniei, Dobrogea sau Maramureșul. În istoria noastră, un concept important îl constituie unitatea valorilor ce se regăsesc în diferite locuri din România. Puteți face câteva comentarii despre diferențele și apropieri acestor valori locale?

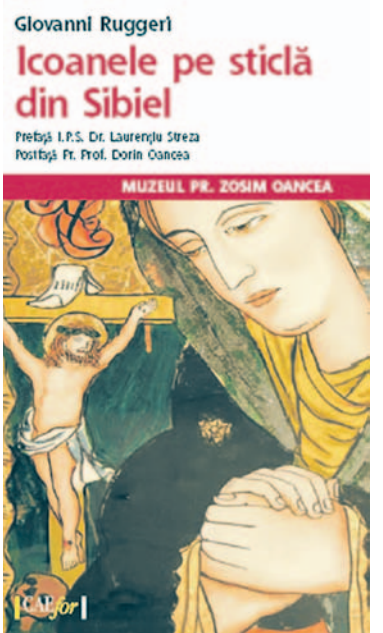
Frecventarea diverselor zone și prietenia cu persoane din aproape toate regiunile Româ-

niei mi-au dat posibilitatea să observ că există efectiv atitudini caracteriale tendențial diferite. Printr-o elementară generalizare, am perceput cu ușurință natura ospitalieră a oamenilor din Maramureș, apoi acel amestec de tristețe, fatalism și deopotrivă vivacitate care îi caracterizează pe mulți moldoveni, hărnicia ardelenilor, mentalitatea deschisă a bănașenilor, haosul, dar și resursele Bucureștiului... În mulți români, în mod conștient

lizate, de tip european. **Ce schimbări anticipați dumneavoastră în acest spațiu?**
Cred că antropologii la care vă referiți au dreptate. Nu consider că satul tradițional este paradisul pe pământ, dacă ne gândim doar la cât de aspru a fost controlul social asupra vieții personale, însă tendințele actuale nu vor aduce numai beneficii. În general, mi se pare că libera inițiativă - întotdeauna bine-venită - și nevoia de dezvoltare economică - mai mult

pria sferă de interese. Se uită însă că succesul adevărat și durabil nu este niciodată al indivizilor în sine, ci al acelora care știu să formeze un grup. Cine nu știe să lucreze cu ceilalți - dar și să bea o țuică cu vecinul - nu va ajunge prea departe. Poate că va face bani, dar va fi singur și trist.

Odată cu construirea de case noi, multe dintre ele cu arhitectură stridentă, s-au construit și multe biserici, la noi.

” Vin în România ca ziarist din 2002 și am impresia că definiția de „Latinitate ortodoxă” pe care o invocați este o strălucită sinteză în plan expresiv, dar, din păcate, schematică în ce privește substanța.”

” Matricea latină, evidentă pe plan lingvistic se confundă adesea, în declinarea sa românească, cu trăsăturile „balcanice” exprimate prin atitudini caracteristice.”

” România, la fel ca toate țările din fostul bloc comunist, trebuie mai întâi să devină conștientă - și apoi să ia acele inițiative care să ducă la depășirea stadiului actual - de faptul că tradiția sa culturală este aproape necunoscută în Europa.”

sau inconștient, există și rezistă de bine, de rău un fond emotiv, o atitudine de bază, care trimite la civilizația rurală - cu acel sentiment caracteristic al timpului și al destinului, al pământului și al cerului -, dar am impresia că acest fond aproape că a dispărut la noile generații, traversate de tendințe variind între aplatizarea banală a imediatului și un potențial de deschidere culturală către noi orizonturi.

Antropologii români vorbesc de o moarte a satului tradițional românesc, cât de curând, dacă nu s-a întâmplat deja, mai ales după ce România se va adapta la modelul economiei industria-

decât naturală - determină în România o creștere vertiginoasă a individualismului, o cursă continuă după îmbunătățirea propriei condiții care întuneacă aproape conștiința conviețuirii cu ceilalți. Din punct de vedere socio-cultural, mă tem într-un fel că societatea românească este un cadavru în curs de putrefacție: civilizația rurală s-a stins, lipsește o adevărată cultură urbană, domină o nemulțumire generală, adesea mai mult decât justificată. În acest context, satul tradițional se transformă - și ca o reacție comprehensibilă la lunga colectivizare depersonalizatoare - într-un conglomerat de atomi care gravitează fiecare în pro-

În contextul acestui nou mediu rural, aflat în schimbare, cum credeți că își poate păstra Biserica locul cuvenit?
Biserica a avut și va avea întotdeauna un singur loc și sens: să anunțe venirea lui Iisus Hristos, să spună oamenilor că acel mare semn de întrebare pe care îl ridică viața și moartea, durerea și iubirea, poate fi trăit împreună și la fel cu Iisus Hristos, în credință, speranță și bunătațe. Nimic mai mult, nimic mai puțin. Biserica își va avea întotdeauna locul ei propriu dacă va sta în unicul loc care este dintotdeauna al său: acela de a servi Evanghelia și viața reală a oamenilor care începe, durează și

se sfârșește „în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”. Cine - ca preot, episcop, comunitate, sistem ecleziastic - nu a înțeles acest lucru și nu activează în acest sens este destinat să fie anulat de o secularizare și o banalizare a vieții care în România, poate mai mult decât altundeva, se răspândesc în mod nemilos. Biserica Ortodoxă Română are multe persoane sfinte, duhovnici de mare înțelepciune. Astăzi mai mult ca niciodată creștinismul poate trăi numai prin sfințenie și inteligență. Se impune un efort suplimentar de inteligență și capacitate de dialog cu oamenii: dacă lumea nu înțelege cu propria minte și nu simte cu propria inimă că cel mai bun lucru care i se poate întâmpla este cunoașterea lui Iisus, nu va avea nici un motiv să rămână creștină. Slujbele și dogmele de unele singure nu au salvat niciodată pe nimeni. Dacă astăzi preotul - ortodox, catolic, protestant - nu are de spus nimic vital pentru viața oamenilor, poate cu siguranță să-și schimbe meseria.

O splendoare în splendoare

Sunteți implicat de mai mulți ani în promovarea Muzeului de Icoane pe Sticlă din Sibiel. Cum ați putea descrie zona Sibieliului și icoanele de la Sibiel?

Sibieliul este un sat din Mărginimea Sibiului, zonă de vechi tradiții care se află în căutarea unui echilibru delicat între progres și păstrarea propriului patrimoniu. Despre Sibiel trebuie să spunem imediat ceea ce a scris cu câțiva ani în urmă un cotidian național românesc: „Fără Muzeul de icoane creat de părintele Zosim Oancea, Sibieliul ar fi astăzi ca multe din satele vecine: un sat în moarte clinică”. Adevărata bogăție a Sibieliului - mai înainte și dincolo de peisaj - este muzeul său, iar dacă îmi cereți o definiție a icoanelor din Sibiel, iat-o: o splendoare în splendoare! Prima splendoare este existența în Transilvania a acestei extraordinar de frumoase tradiții de pictură a icoanelor țărănești pe sticlă, care istorisesc credința oamenilor în culorile vieții de zi cu zi. A doua splendoare este opera genială a părintelui Zosim Oancea care, după ce a suferit zece ani de închisoare și cinci de muncă silnică, a reușit să implice satul Sibiel în realizarea, în plin comunism, a celui mai mare muzeu de icoane pe sticlă țărănești din lume. Grandios a fost părintele Oancea, un om care a știut să vadă departe, un sfânt preot din România, de la a cărui naștere se împlinește în 2011 un secol!

Străinii sunt cucerțiți de frumusețea icoanelor realizate de țărani noștri

Cum au fost percepute icoanele pe sticlă de la Sibiel, în

dialogurile purtate de-a lungul dezbaterilor itinerante, organizate nu numai în România, ci și în Italia, Franța, Germania, Austria, Ungaria? Care sunt argumentele pe care le aduceți de obicei în fața străinilor atunci când le prezentați patrimoniul de la Sibiel?

Icoanele și istoria nașterii Muzeului din Sibiel sunt unicul argument adevărat care vorbește de la sine! În străinătate, ceea ce prezint este întotdeauna primit cu entuziasm: străinii nu știu mai nimic despre icoanele pe sticlă și foarte puține despre patrimoniul cultural și spiritual al României. Eu povestesc pur și simplu istoria și proiectez imagini: oamenii sunt cucerțiți de frumusețea operelor realizate de țărani-pictori, ca și de genialitatea eroică a părintelui Zosim. Când prezint Sibieliul într-o comunitate ortodoxă românească din străinătate, publicul se emoționează întotdeauna, la fel ca și preoții și episcopii prezenți - mă gândesc la IPS Iosif, Mitropolitul Europei Occidentale, la PS Siluan, Episcopul românilor din Ungaria. Ceea ce am reușit să fac este rodul eforturilor personale, însă trebuie să-mi exprim gratitudinea față de IPS Laurențiu, Mitropolitul Ardealului, care mi-a fost întotdeauna alături, de ministrul de externe Teodor Baconsky, care a sprijinit personal unele din inițiativele mele, ca și față de diferiți directori ai Institutelor Românești de Cultură din Europa care au acordat spațiu, în programele lor, prezentării icoanelor din Sibiel.

În Italia, trăiesc și muncesc, actualmente, mulți români. În ce fel se poate vorbi și de bine despre mulțimea de români din Italia? Ce lucruri bune sunt făcute de români pentru localnicii din Italia, așa cum faceți dvs. în România?

Majoritatea românilor care trăiesc în Italia sunt persoane laborioase, oneste, serioase. Câți dintre bătrânii italieni nu sunt îngrijiți de „badante” românce, câți dintre bolnavii noștri nu au la capătul infirmiere și medici români, câte opere private și publice nu se fac în Italia prin munca harnicilor muncitori români! România face mult pentru Italia în Italia. Din păcate, face foarte puțin pentru promovarea imaginii care o reprezintă cu adevărat. În ceea ce mă privește, aș vrea doar ca Muzeul din Sibiel, icoanele și marile sacrificii făcute de părintele Oancea și de oamenii din sat să aibă un prezent și un viitor pe măsura sufletelor nobile care le-au creat. De aceea vă invit pe toți: să ajutăm Muzeul din Sibiel!

**Interviu realizat de Larisa și Constantin Iftime
Traducerea textului din limba italiană: Afrodita Carmen Cionchin**